

Contra tota evidència

● Els atacs del PP i de l'Església subratllen la legitimitat de l'acció del Govern socialista

JAVIER PÉREZ ROYO

CATEDRÀTIC DE DRET CONSTITUCIONAL DE LA UNIVERSITAT DE SEVILLA

Abans o després havia de passar. La direcció del PP no ha acceptat el resultat de les eleccions generals del 14-M del 2004. Formalment no han dit mai de manera expressa que el Govern presidit per **José Luis Rodríguez Zapatero** no sigui un Govern legítim, però materialment no l'han considerat mai com a tal. Per això la direcció del PP s'ha mogut permanentment entre el reconeixement en abstracte de la legitimitat del Govern socialista i la impugnació per il·legítimes de gairebé totes les decisions més importants que ha pres.

Quan l'oposició política es planteja en aquests termes, és a dir, com un conflicte entre legalitat i legitimitat, hi deixa d'haver un marc jurídic dins del qual es pugui enquadrar el debat. Això és el més greu que està passant en aquesta legislatura i és el fonament de la crispació permanent de la vida política, que encara que sembli que ha de remetre en algun moment, torna a guanyar intensitat immediatament després, gairebé sense solució de continuïtat.

I és així, perquè la democràcia parlamentària com a forma política descansa en la premissa que la legalitat i la legitimitat coincideixen. Una majoria parlamentària i el seu Govern són legítims perquè han estat elegits a través d'un procediment en el qual s'han respectat les normes previstes a l'ordenament jurídic. És el compliment de la legalitat el que proporciona legitimitat al Govern. Sense l'acceptació d'aquesta coincidència de la legalitat i la legitimitat no és possible el debat polític i l'existència mateixa de la democràcia com a fórmula de govern.

És veritat que la legalitat i la legitimitat no coincideixen mai al cent per cent. Si no fos així, no es produiria mai l'alternança al Govern. L'alternança es produeix quan els ciutadans consideren que la proposta per a la direcció política de la societat que fa el partit que està a l'oposició és més legítima que la que procedeix

del partit que ocupa el Govern. En tot procés electoral el que es dilucida és una qüestió de legitimitat, ja que el compliment de la legalitat es dona per fet.

Els ciutadans prenem una decisió política, és a dir, de legitimitat i no jurídica o de legalitat. Però aquesta decisió política o de legitimitat no pot ser adoptada pels ciutadans en qualsevol moment, sinó que únicament pot ser adoptada en el moment en què l'ordenament jurídic ho preveu.

La presumpció de legitimitat del Govern al llarg de la legislatura és una presumpció *iuris et de iure*, és a dir, de les que no admet prova en contra. Es pot impugnar davant el Tribunal Constitucional alguna de les decisions que s'hagin adoptat, però no es pot qüestionar la legitimitat en general de l'acció de govern. Si no existeix aquesta presumpció, la democràcia no pot operar.

Bé ho vam poder veure en la passada legislatura a propòsit de la guerra de l'Iraq. No crec que hi hagi hagut des de la recuperació de la democràcia el 1977 i, sobretot, des de l'entrada en vigor de la Constitució el desembre del 1978, un cas més clar que aquest de tensió entre legalitat i legitimitat. I, no obstant, ningú va tenir la idea de dir que el Govern de **José María Aznar** no comptava amb legitimitat per acudir al Consell de Seguretat de les Nacions Unides i manifestar la voluntat de l'Estat espanyol en els termes en què ho va fer. El 80% aproximadament dels ciutadans estaven en contra que l'Estat espanyol es veiés compromès en aquella acció bèl·lica, però ningú va considerar que **José María Aznar** no comptava amb autoritat per fer-ho. Es va haver d'esperar el canvi de legitimitat del 14-M del 2004 perquè de manera legal i legítima es pogués modificar la posició de l'Estat espanyol en aquell conflicte.

Ni de lluny s'ha produït alguna cosa semblant en aquesta legislatura. Ni a propòsit de la llei d'educació, ni del matrimoni homosexual, ni de les reformes estatutàries, ni de la negociació per posar fi a la violència terrorista. Excepte en el que es refereix a la reforma de l'estatut d'autonomia per a Catalunya, tema en el qual l'opinió s'ha manifestat molt dividida, en tots els altres assumptes les propostes que ha plantejat el Govern espanyol han coincidit amb les preferències ciutadanes. En el cas de la negociació amb ETA d'una manera molt

destacada, tal com reflectia el baròmetre d'EL PERIÓDICO d'aquesta mateixa setmana.

No hi ha cap evidència empírica que indiqui que estiguem davant una crisi de legitimitat. Al contrari. Els atacs com el del cardenal de Toledo, **Antonio Cañizares**, que parla de "lleis injustes" i del dret ciutadà a rebel·lar-s'hi en contra, no fan més que subratllar la legitimitat de l'acció del Govern socialista. ¿Hi ha algun dubte que la societat espanyola, de manera molt majoritària, prefereix que la legislació civil la dictin les Corts Generals amb la seva actual majoria parlamentària que no pas l'Església catòlica?

"A mi no se'm convenç amb arguments", em va dir un notari de Sevilla que, amb seguretat, seria avui votant del PP. Tinc la impressió que és aquesta la direcció cap on va el PP, la gairebé totalitat de la militància i gran part dels seus votants i per això no tinc la més mínima esperança que pugui canviar el clima polític en aquesta legislatura. Fins que **José Luis Rodríguez Zapatero** no revalidi el seu mandat en les pròximes eleccions (i ja ho veurem), continuarem amb un PP que plantejarà la seva oposició en els termes d'un conflicte entre legitimitat i legalitat. És el que ha fet de manera brutal aquesta setmana **Mariano Rajoy**, al negar que el president del Govern representi l'Estat en la negociació amb ETA. D'aquesta manera no hi ha debat possible.

Article publicat a El Periódico de Catalunya el 9 de juliol de 2006